

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Svračanje.

Proletariat je v svojem hrepenenju po slogi podoben zaljubljenemu fantu, ki hrepeni po svoji ljubici, čeprav ve, da ga ni vredna, da je bila samo tako dolgo »njegova«, dokler ga je potrebovala, da pa zdaj hodi po svetu bogve s kom in se na nekdanjega ljubčka niti ne zmisli ne. Fant to vse ve, toda tako prazno mu je v srcu, tako pusto, tako obupno, da si želi nazaj nekdanje preteklosti, čeprav ve, da je vse skupaj neumnost, ker se preteklost ne bo vrnila in se niti ne more vrniti. Minilo je! Pa tudi v tej zavesti zaljubljeni fant še vedno sanja o oboževanem dekletu, in še potem, ko je že zapel s Prešernom, da mu je nekdanja boginja zdaj samo še »lepa stvar«, mu vedno uhajajo misli še vedno nazaj k tisti »lepi stvari« in pojejo z istim Prešernom:

»Sreče je prazno, srečno ni,
nazaj si up in strah želi.«

Kakor proletariat ne hrepeni po slogi samo na Slovenskem, tako tudi takih, neumno zaljubljenih fantov ne manjka nikjer. Tudi na Hrvaškem so. In tudi lepe pesmi imajo, s katerimi si lajšajo svoje bolečine praznega srca prav po prešernovski. Ena izmed njihovih pesmi je tako lepo uglasbena, da se je udomačila tudi na Slovenskem. Menda nimamo nikjer nobenega pevskega zbora, ki bi je ne poznal. Imenuje se »Svračanje«, začena se pa z »Misli moje«. In ker smo Slovenci in Hrvatje en sam narod, ki govorimo isti jezik, samo malo drugačen dialekt, zato (ali pa zaradi česa drugega?) pojejo Slovenci to pesem samo zaradi lepe melodije, besed pa nikjer ne razumejo. Kar vprašajte lepo po vrsti vse naše pevce, pa se boste prepričali, da imamo prav. Že njenega naslova ne razumejo, zato imenujejo pesem navadno kar po začetnih besedah.

Misli moje! Kud bludite
u tu tamno noč?
Kuda vjerom za nevierom
Kud mislite počti?
Zalud, vam je za njom hrliti

kroz daljine sve,
vračat bi ju samo mogle
ali vratit ne
Smirite se, moje misli,
ostanite sada tu!
Ako ona dodje amo,
pozdravite tada nju!

Kakor ima proletariat svojo pamet, ki ga sili, da zavrača (»svračanje« pomeni »zavračanje«) hrepenenje po neumni slogi in da odločno odklanja vsako letanje za strankami in ljudmi, ki so se izneverili, tako ima svojo pamet tudi zaljubljenec, in ta pamet mu govori: »Misli moje! Kod blodite v to temno noč? Kam mislite iti z vero za nevero?! Zastonj vam je za njo letati čez vse daljave, samo vračati bi jo mogli, vrniti pa ne... Umirite se, moje misli, ostanite zdaj tu! Če ona pride sem, takrat jo pozdravite!«

Ali ne govori proletariatu njegova pamet prav popolnoma enako? Vse naše misli so obrnjene na slogi, kajti prazno in brezupno je naše delovanje, če ne dosežemo sloge in z njo moči. Toda čemu sloga med vero in nevero, med zvestobo in nezvestobo? In čemu naj bi zvestoba letala za nezvestobo in jo prosila, naj bo zvesta, med letanjem pa pozabljala na svoje delo? Fant je zgubil svojo ljubico zato, ker ni imel milijonov ali vsaj toliko eksistence, da bi postavil prijetno gnezdece, v katerem bi ljubica brez dela lahko prijetno živela. Ker tega ni bilo, je šla za drugim, ki je bil morebiti ves gnij — pa imel je denar. Če bo fant zdaj letal za tako nezvesto ljubico, bo še manj naredil, še manj zaslužil in gnezdeca nikdar ne bo! Ljubica se bo vrnila, ko gnij ljubimec ne bo imel več denarja, tudi bo pripravljena pomagati pri delu, ker bo imela že izkušnjo, pa takrat bo že prepozno, če se bo fant med letanjem odvalil delati! Oba skupaj bosta stradala in ljubica bo kmalu zopet zbežala. Zato naj misli nikar ne bogajo za nezvesto, ostanejo naj pri delu, da bo čim prej narajeno gnezdece, v katerem bo spokojena ljubica imela prostora in dela, brez katerega ni in ne more biti sloge ne v zakonu, ne v proletarski stranki.

Zakaj niso složni z nami vsi proletarci? Deloma zato, ker ne znajo politično delati, deloma zato, ker ne marajo žrtvovati. Prvi se delati ne morejo nikdar naučiti, če jim naše organizacije ne bodo pokazale, kako se mora delati. Drugi pa, ki se danes vprašujejo, čemu bi naj plačevali progresivni davek za stranko, ko pa od nje nimajo nobene koristi, ti bodo naši šele, ko bodo koristili takih žrtv že z nosom otipali. Otipali jih pa ne bodo nikdar, če bomo mi, ki se že zdaj zavedamo in delamo in žrtvuemo, če bomo tudi mi pozabili na svojo zavednost in delo in požrtvovalnost ter mislili samo na nezveste in begali samo za nevernimi. Ker koristi bodo samo od dela, od hrepenenja jih ne bo nikdar nič. Zidajmo pridno svoje gnezdece, svojo stranko in njene organizacije. Ko bodo nezvesti in neverni to stranko z nosom otipali, bodo prišli pomagat tudi oni. In takrat, kadar pridejo, takrat jih pozdravimo, prav iz srca jih pozdravimo, ker hrepenimo po njih, čeprav zaradi dela nimamo časa pokazati svoje hrepenenja. Takrat, ko pridejo, jih pozdravimo in takrat bo sloga proletariata resnična.

Fantu, ki je svoje misli umiril, ki ostaja lepo pri delu in ne leta za nezvesto ljubico, očita taka ljubica, da jo premalo ljubi. Ta očitek je prav tako neutemeljen, kakor če razni proletarci naši stranki očitajo, da ne mara sloge, ker zahteva najprej izvrševanje programa in pravilnika, predno prizna pravice, ali pa če očitajo tistemu, ki je zato postavljen, da spleta gnezdece in ga brani pred raznimi kukavicami, da ne nanosijo tujih laje vanj, da je razdirač.

Politične vesti.

* Zasedanja narodne skupščine se vrše redno vsak dan, državljani pa čakajo na boljše čase. Seveda, najprej se je treba malo naklepetati in nabinkati, potem pa se bo že delalo.

* Dr. Trumbić je povedal g. Pašiću, da emigranti — Hrvati v tujini niso dr-

lzhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje, Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: »NAPREJ«, Celje; Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 20 Din,
za inozemstvo 30 Din.

Oglasi: prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Razno.

r Iz Westnove tovarne. Nekdo, ki je bil v lanski stavki izdajalec proletariata, je dobil od Westna posebno priznanje, da sme sedaj organizirati »Jugoslovansko strokovno zvezo«. Pretekli teden je ta slavni mož razglasil shod pri gostilni »Divji mož« t. j. tik pred tovarno. Na shod je prišel tudi »oslovski glas« in g. Gajšek sam (katerega oče je odbraval Zaloško cesto leta 1920). Da pa gospodje niso ostali sami, so povabili nekaj Marijinih ali boljše rečeno klerikalnih devic v gostilno. Od delavcev Westnove tovarne je bil samo eden, ki je to družbo opazoval. Še ni čas primeren, da bi delavci verjeli klerikalni vzajemnosti, čeprav so dali glasove za klerikalno stranko, a svojega imena pa ne dajo mazati v klerikalno organizacijo. Westnovi delavci vedo, da so klerikalci izdajalci; to so pokazali v Štorkah in v Celju, zato v to organizacijo ne poidejo. (Prav imajo! Op. ur.)

r »Nema hleba!« — Včeraj ob 1/16. je skočil v Majdičev jezero v Sp. Hudinji neki vojak. Njegovo ime še ni znano, pač pa je dognano, da je pred tremi dnevi ušel iz bolnišnice pri Aleksandrovi kasarni. Ljudje, ki so se nabrali okoli jezera, so mu metali vrv, da bi se rešil; mislili so namreč, da se je le ponesrečil. Bednik je pa s slabotnim glasom klical: »Nemam hleba! Gladan sam!« Jasno je torej kot beli dan, da je vojak skočil v vodo samo zaradi tega, ker je bil ves izstradan. Malce je neverjetno, da bi bilo vojakom tako slabo pri jedi, ko so vendar 28. maja metali kar neobrana plečeta okrog po gladi. Vendar je pri »soldatih« vse mogoče, ker se civilisti-kapitalisti ne vedo, kaj se vojakom spodobi in kaj ne. Militaristi so še vedno stradali, če so pa to drugim povedali ali če so se upirali, so dobili »špange« ali pa so jih ustrelili. Drugače si ne znajo namreč pomagati.

Celje.

cCeljsko gasilno društvo. Dopisnik »Nove Dobe« (šte. 64 z dne 9. junija 1923.) kritizira celjsko gasilno društvo na način, ki ga ne moremo imenovati objektivnega. Ker sem tudi jaz član gasilnega društva že skoro trideset let, se čutim dolžnega, da na ta napad odgovorjam. Dopisnik pravi v prvi notici, v kateri je grajeno omenjeno društvo, da ni zadostno pripravljeno, takoj druga notica pa govori, da so bili v potrebi prav hitro na mestu. Nadalje graja streljanje na Miklavževem hribu, čes, da so streljali četrt ali pol ure pozneje, kakor pa je policija zaznala za neki požar. Miklavžev hrib je telefonično zvezan s policijsko stražnico. Omenjeni požar je nastal zjutraj po velikanski nevihti. Čisto naravno je, da člani požarnih bramb, vsi brez izjeme, ponoči počivajo, posebno pa v taki pozni uri. Pa komu je le policija. Hudomušni ljudje vendar ne bodo očitali celjski policiji, ki ima telefon v svoji stražnici, da jo je celjsko gasilno društvo podkupilo, da bi ne oddala prej požarnega signala, predno ne bi bili vsi na požarnem prostoru, da s tem dokažejo svojo promptno pripravljenost. Če bi se vsestransko dobro informirani dopisnik »Nove Dobe« zares informiral na merodajnem mestu, to je pri policiji, bi

Milenin:

»Bogokletstvo«.

(Dalje.)

Sedaj pa se povrnimo nekoliko nazaj in pogledimo, kaj je napisal v svojem ogorčenju naš fanatik, ki pravi, da sv. Duh deli milost. Po pojmovanju nepristranskega človeka, ki priznava samo eno večino, neizpremenljivo, vsemogočno in vsem ljudem enako težko ali pa celo popolnoma nedostopno božanstvo brez vsakovrstnih priveskov, je sv. Duh simbol človeškega notranjega življenja, njegovega razuma in vseh tistih duševnih procesov, ki se vrše v njem od rojstva do smrti in ki ga vsaj po splošnem naziranju ločijo od ostalih živih bitij na zemlji. On je simbol skupnosti vsega, kar tvori drugo, duhovno ali miselno polovico človeka. Po prepričanju preproste ljudstva in fanatičnih cerkvenih prvakov ter nekaterih posvetnih intelektualcev, ki pa so — če jih presojujemo s stališča odkritosrčnosti in nesebičnosti — zelo redki, je to znamenje notranjega duhovnega življenja obenem tudi tretja božja oseba ali sv. Duh, ki ga je Krist po svojem vnebohodu poslal človeštvu kot nekako moralno oporo in utelo v življenjskih nadlogah.

V resnici pa je takozvani sv. Duh le skupnost idej in načel za pošteno, človeka dostojno življenje, ki jih je Krist po svoji smrti zapustil apostolom in prvim

kristjanom. Dokler je bila Kristova dedščina kot čista in vzvišena ideja v rokah značajnih, idealnih in doslednih pristavev, je krščanstvo vršilo svojo veliko nalogo tako, kakor je hotel njegov ustanovitelj. Iz življenja prvih kristjanov je splošno znano, da so bili kruto preganjanji, da so se morali skrivati v katekombah, da so jih trgale divje zveri in da so bili kakor plahe ptice, ki jim jastreb streže po življenju. Čemu? Učence velikega učitelja so Rimljani sovražili in preganjali zato, ker so njihove ideje in načini družabnega življenja bistveno nasprotovale vladajočim razmeram, ker med prvimi kristjani ni bilo niti bednih niti bogatih, kajti vse, kar so imeli, je bila last vseh. Delili so med seboj dobro in zlo, skupno so delali, skupno molili, skupno šli za svoje naziranje na morišče. Bili so po današnji terminologiji komunisti in Krist je bil faktično prvi komunist. Zgodovina sicer trdi, da je bilo preganjanje prvih kristjanov posledica dejstva, da njihova vera ni bila državna, toda to je le slabo zamaskirana resnica, kajti s tem je obenem že povedano, da so bili Kristovi nasledniki odločni nasprotniki tedanjega družabnega reda ali bolje rečeno socialni revolucionarji. In prav tako, kakor dandanes širni sveta zapirajo in ubijajo ljudi, ki so se uprli krivičnemu ravnanju z ljudskimi masami, so tudi v tedanjih časih morili in preganjali one, ki so hoteli s svojimi idejami preroditi človeštvo. Dokler je bilo

krščanstvo kot duhovna skupnost tudi istega prepričanja, ločeno od posvetne oblasti, se je Kristova teorija striktno izvajala tudi v praktičnem življenju, njegovi nauki so bili vodilna nit, katere so se držali kristjani ne glede na to, da so bili ravno radi tega docela brezpravni in da so jih lahko pobijali kakor stekle pse. Močni v svojem notranjem prepričanju, ki jim je govorilo, da se gre za sveto in pravično stvar, so šli med rimsko ljudstvo, ki jih spočetka ni hotelo poslušati, ko pa je spoznalo pomen njihovih idej za lastno težko življenje, je začelo zapuščati domače bogove in prehajati v njihov tabor. Kronane glave in bogati sloji so se začeli bati za svojo premoč in blagostanje, zveri in orožje ni pomagalo več in zato so poklicali na pomoč zvijačo in človeško podlost. Krščanstvo je bilo treba obrzdati, vkleniti ga v rimske verige in podrediti državni oblasti. In kaj so storili prebrisani mogotci? Rimski cesarji in plemiči so sprejeli krščanstvo kot svojo vero ne morda iz prepričanja ali spoznanja, da je krščanski Bog pravi, marveč iz bojazni, da bi ljudske mase končno ne spregledale in ne strmoglavile svojih tlačiteljev. S tem korakom so si pridobili voditelje nevarnega gibanja, ki so jih potem po svoje pripravljali, dali so jim v roke oblast nad ostalimi verniki, skratka, cerkev je postala državna podružnica in krščanstvo je zabredlo na kriva pota.

(Dalje prih.)

najbrže tudi zvedel vzrok, zakaj policija ni mogla avizirati stražnika na Miklavževem hribu. Gospod Ferien, bivši komandant in sedanjí častni kapitan omenjenega društva, je bil dvakrat na stražnici in je zahteval, da bi se oddala aviza. In je dobil odgovor, da se je radi nevihte telefonska zveza pokvarila. Ampak vzlic temu je bilo prostovoljno celjsko gasilno društvo takoj in ob pravem času na licu mesta. To je čisto gotovo dokaz za dobro in vsestransko pripravljenost. Zdi se mi, da »Nova Doba« baš v tem oziru ničesar drugega ne zasleduje, nego da išče nacionalno dlako v jajcu. Narodni šovinizem nima nobenih tako močnih sredstev, kako bi podžigal nacionalno strast, da mu tudi takšna društva, kakor je prostovoljno gasilno društvo, ne delajo izjem. Samo, da se doseže namen. Kot članu tega društva mi je dolžnost, da povem javnosti, da motivi, ki držijo staro ter vsestransko izkušeno članstvo, ki žrtvuje svoje zdravje in ki se ne ustraši celo smrtnih žrtv v zavesti svoje službe, ki so jo kot prostovoljni člani dolžni storiti za blagor svojih sočlancev, da ti motivi niso nacionalni, temveč v stari ljubezni za stvar. Tudi jaz sem se oglasil samo stvari na ljubo in še nisem izpregovoril zadnje besede in to zaradi pomanjkanja prostora. — **Franjo Koren.**

c Da se po bliže spoznamo. Naše demokratsko trobilo »Nova Doba« se je zadnjič enkrat nekaj repenčila, ker ima požarna bramba še vedno nemška povelja. Dobra ušesa imajo gospodje okoli tega lističa, ne vedo pa, da se dela splošno po svetu, kakor se kdo bolj »ven spozna«. Ker so pri tukajšnji požarni brambi tudi ljudje, ki znajo samo nemški, je čisto izključeno, da bi uvedli drugo poveljevanje, ker bi v tem slučaju vsi ti izstopili. In če se prav pomisli, so vsi ti ljudje svečeniki sv. Florjana, Celjani pa dajo veliko na svetnike, kakor se je videlo pri Telovi procesiji in še večkrat. Torej, je dosledno. — Drug dokaz, da smo imeli zgoraj prav, ko smo trdili, da dela vsak, kakor se bolj »ven spozna«, je pa dogodek, ki smo ga opazili v nedeljo na popoldanskem sprehodu ob Savinji. Tam od gimnazije gori, kjer je tisti plot, smo se vlegli v senco, da se malo odpočijemo. Gledali smo v čiste valove Savinje, če se hočem izraziti malo pesniški, to pa zato, da se nekoliko operemo, vsaj v mislih onega grdega prizora, ki smo ga nenadoma zagledali. Po Savinji je priplavala cela kopica ljudi, kot žabe so se podili po vodi sem ter tja in kričali v nekem čudnem dialektu, zdelo se nam je, kakor da je bil iz Makedonije doma. Ti gospodje kopalci so potem priplavali, ozir, prikobacali iz vode in se postavili v vrsto z obrazom proti solncu obrnjeni. Naša spremljevalka se je s studom obrnila in šla proti mestu nazaj, mi pa za njo, ker nikakor nismo mogli gledati vojakov v pravcati Adamovi obleki. Pa bi še že prestali ta pogled, če bi znali, da imamo pred sabo culukafre, ki ne vedo nič še o oliki, tako pa so stali tam na solncu oni molojci, ki so se na »kulturni veselici« JM tako kulturno zabavali, oziroma, da ne želim nedolžnih, oni podložniki tistih visokih gospodov, ki nosijo zvezdice na ramah. Pogledal sem okrog, če je kje kak pošten človek, ki bi javno povedal gospodi, kar ji gre, (mi nimamo radi opravlja z gnilobo), pa vse zastoni! Misli smo tudi, da se bo »kulturna« »Nova Doba« zavzela za poštenost in rekla oficirjem, naj spremljajo raje vojaštvo na kopališče, da jim tam dopovedo, kar je prav, namesto da hodijo k — Istrijani kolesa vrte. Da, žal smo se tudi v »Novi Dobi« varali. Jasno je torej, da gliha vkup štrih in da kakor ima »Nova Doba« dobra ušesa, tako oči sploh — nima! Zato pa dela vsak, kakor bolje »ven pride«. — Opazovalci.

c Tako se ne sme delati! V nedeljo 10. junija t. l. se je sklical shod kovinar-

jev, ki so zaposleni v cinkarni. Shod je bil sklican ob 10. uri dopoldne pri Svetelu. Govornik s. Leskošek, kateri je došel od strok. komisije, je pa moget govoriti le maloštevilni množici, ker so nekateri sodrugi (med njimi tudi zaupnik bratovske skladnice) prišli šele ob 11. uri na shod. Svojo zaimudo so opravčevali s tem, da niso mogli priti lačni in žejni. Nekateri med njimi so pa že kazali znake, da niso samo žejo gasili, ampak so si svojo pamet zastrupljali, ker so že alkoholni plini v visokem štadiju razgrajali v njihovih glavah. Žalostno je to dejstvo, da se proletarijat ne otrese tega hlapčevskega duha, katerega si vedno zaliva z alkoholom. V tovarni pa delajo nekateri ljudje kar 70 šhtov na mesec, da si prisluzijo za nedeljsko pijančevanje. Poleg vsega tega pa še to, da si je to delavstvo zbralo zaupnika, kateri shranjuje list »Delavec« v omariči, namesto, da bi ga članom razdelil. Ni čudno, da v tako tovarno gledajo klerikalni Judeži, kdaj bo prišel čas, da se zasidrajo s svojo kapitalistom zaželjeno organizacijo. Delavci, kateri ste spregledali, povejte svojim tovarišem! »Tako se ne sme delati«!

c »Nova Doba« štev. 64. z dne 9. junija prinaša vest, kako se je odrezal Johann Gračner v razgovoru med gosti ob priliki prevoza judenburških žrtv. Mi nimamo nič proti temu, kako se pogovarjajo razni gasilci alkoholaželnih gri v gostilnah, ker vemo, da oni ne tvorijo s svojimi nacionalnimi frazami javno mnenje. Le v toliko moramo o stvari spregovoriti, da Johann Gračner pri tvrtki Rakusch ni delavec, temveč je trgovski nastavljenec, morda celo kak podnradnik? S tem hočemo le zavrniti natolčevanje na ostale Rakuscheve delavce, kateri niso z istim šovinističnim duhom prepojeni o »judenburških žrtvah« kakor je pa Gračner in pa »Nove Dobe« poročevalec, Rakuschevi delavci vedo, da so bile »judenburške žrtve« socialni revolucionarji v pravem pomenu besede. Njihovi današnji zdigovalci so pa bili mevrže kakor so bili tudi tisti gosti v Gsundovi gostilni, ki si niso upali Gračnerja povedati, da ni treba avstrijsko soldatesko zagovarjati.

I. Meznarič:

Iz strok. gibanja.

Pod to rubriko sem čital v »Napreju« št. 126. članek »Pred važnimi dogodki v strokovnem gibanju«, ki bi moral najti odmeva v najširšem delavskem krogu, če si to želi osvoboditi glavo od buržajske giljotine. Resno je to svarilo in prav je, da se še nekdo najde, ki razkrije ubogemu delavstvu vražje namene nasprotnih klik in strank, ki streme ne glede na metode in način boja za tem, da povsem zrušijo organizirano delavsko odporno silo in zavladajo nad njo, kot najvišja inštanca v svojo korist. Iz časa po končanem svetovnem klanju pa vse do danes, bi lahko napisali knjigo polno gorja, ki bi bila važnega zgodovinskega pomena za bodočo generacijo, knjigo, v kateri bi spodbudljivi mladinski duh našel opis krvavih zgodb, spopadov in boja za proletarsko osvoboditev. Sila materiala bi se dala v njej nanizati, njena vsebina bi grebla v mladih dušah, iskala bi maščevanja in si prodrla pot, ki vodi h končni osvoboditvi.

Zelo počasen je tak proces, zahteva pa tudi od vsakega pokolenja neizmerno veliko žrtv. Če računamo s tem, lahko ugotovimo, da žanje vsaka generacija zelo in pičle pridobitve, ki pa kljub temu imajo svoj specifični odmev na široki sloj. Tak odmev raste v zelo majhnih odstotkih od roda v rod in se množi. Pod takimi pogoji bi morala naša generacija v XX. stoletju, to je v XXV. pokolenju, (če računamo, da član enega pokolenja živi povprečno 75 let) biti že

na vsaj 50% višji stopnji ko začetkom, in vendar to ni!

Kulturna osvoboditev raste počasi in če pride kak potres, ta osvoboditev pade in se ruši v podvojenem ali potrojenem tempu nego pa raste. Torej pada, razpada in se ruši duševni zid hitreje nego pa raste.

Tedenciozno bi bilo enostransko kritizirati in sumiti ali razkrivati vzroke tako eminentno važnega procesa in se iz srda do zgodovinske preteklosti samo v naši generaciji zagnati vendan ali pa v želji po zrušenju sedanjega reda za boljšo bodočnost spravljati svojo taktiko sistematičnega boja v negativnost, ker take metode imajo vedno svoj porazni odmev in več škodujejo ko pa koristijo stvari, za katero gre.

Resnica ruši počasi, toda sigurno vse, in čeprav še takšne ovire. Sedanja kulturna stopinja je sad, ki ga je čeravno počasi izvajevala resnica. Resnica ne more kulminirati o resnici in jo prej ali slej ubije, neglede na čas in dobo svojega uspeha.

Torej se moremo za kulturni prespeh kakega naroda zahvaliti edino te resnici. In če bi ljudski val polagal v medsebojnem občevanju in dejanju več resne pozornosti resnici, tedaj bi kulturna osvoboditev bila že vse drugače dosežena in danes nam ne bi bilo treba posegati po peresih, ki naj opisujejo vladajoči orkan reakcije.

Življenje človeško je deljeno, ravno tako je človeška vzgoja deljena in človeški rod se trudi obe potrebni stvari pridobiti zase, ker to je ona tajnost, ki naj človeku, dokler je živ, nudi raj, ki ga na onem svetu ni.

Oni, ki so odvisni od pridobitve obeh ravnokar omenjenih stvari, nimajo moči za samopresojevanje za izbiro ali spoznanje resnice. Oni pa, ki so imeli priliko preplesti svoje življenje z obema lastnostima v dragocenem življanju, pa izkoriščajo prve. Tako nastaje tiranstvo in zatiranje prvega, ki mu ne prepuščajo povzdigniti se do dobrega življenja in visoke kulture. Hinavščina, prezir, samolastnost in egoizem prevladujeta in vladata oba razreda. Likvidirati tako kruto in brutalno delo kapitalističnega razreda ni mogoče prej, dokler zatirano ljudstvo samo z danimi pripomočki, ki stoji nižjemu razredu na razpolago, ne prišli kapitalistično drhati na kapitulacijo. Resnica, če jo izvršuje in izpoveduje razred proletarcev, mora pregnati in ubiti ideologijo in nečedna dejanja razreda buržajske mentalitete.

Ali so za delavstvo v strokovnem gibanju morebiti potrebna druga navodila? Strokovno gibanje je hiralos deslej, ker je preziralo tako kulturno vzgojo in ker je trdilo, da je samo političnega značaja. Tudi danes hira, da celo še bolj naga kdaj prej. To dejstvo je izrabila buržoazija in si je žnjim zgradila silno močne šance, ki so postavljene proti onemu, ki mora delati in se pokoravati ideologiji izkoriščevalcev. In še danes profesionalne organizacije rujejo svoj lastni s trudom postavljeni temelji, prepuščajoč svojo usodo in srečo slučajem ali pa dobri veri načelnih nasprotnikov.

Vihravosti v proletarskih in buržajskih vrstah stoječih vodilnih mož je pripisovati strašno kulturno pokolje, ki brez presledka drvi po samolastnih potih, neozirajoč se na posledice in niti na ljudske potrebe. Onim iz buržoazne, proletariatu nasproti stoječe bojovne organizacije ne moremo zameriti, ker so taki možje namen teh organizacij, vendar pa je treba o možeh v proletarskem telesu drugače presoati, govoriti in razčističevati. Njih vprašanje je za proletarijat še odprto vprašanje in dokler ne bo v tem oziru zmaganja resnica ne smemo niti misliti na izboljšanje proletarskega gibanja.

Delavstvo naj ve, da mora v današnji dobi opraviti z dvema najhujšima sovražnikoma: z razredom kapitalistov

in s sekto samodržcev v lastnem gibanju. Ubrani pa se more obojega, če poide brezobzirno v svoje strokovne organizacije, tam se naj rekrutira in disciplinira, prevzame naj krnilo profesionalne borbe v svoje roke, samo naj vodi svojo ladjo po poti resnice, vzgoji naj še zaslepljene sotrpine, prevzame naj zdravo socialistično politično orientacijo in pride naj z vsem socialističnim aparatom v državna vodstva. Ne čakaj, da te drugi reši, ker ne boš nikoli pričakal rešitve. Reševati se moramo skupno, to je naša človeška in moralna dolžnost. Ona nam zaukazuje dati poslednjo fizično in duševno silo ne za nacionalistične fraze, verski fanatizem, kapitalistični sistem in barbarski jarem, pač pa za osvobodjenje zatiranega naroda, za rešitev proletarske družbe.

Poslano.

ODPRTO PISMO

občinskemu uradu v Zalcu pri Celju.

Dne 19. maja je podpisano tajništvo poslalo na kr. okrajno glavarstvo v Celju ovadbo sledeče vsebine: »Po § 22. zakona o zaščiti delavcev (Ur. l. štev. 74. z dne 13. julija 1922.) je prepovedano zaposlovati noseče ženske dva meseca pred in dva meseca po porodu in to za vsa ona podjetja navedena v § 1. citiranega zakona. Teh predpisov pa gosp. Franc Roblek, veleposesnik v Zalcu ne upošteva. Zglasil se je v naši pisarni mizarski pomočnik Gregor Mironjenko, kateri stanuje v Roblekovi hiši in opravlja svoje posle pri tvrtki Putnik Putnikovič v Celju kot mizarski pomočnik. Istočasno je morala njegova žena v nosečem stanju do zadnje ure delati na polju pri gospodu Robleku za dnuo, kljub temu, da je javila, da je noseča in pričakuje vsak čas poroda. Delo kot dnuarica je morala opravljati radi tega, ker je pri g. Robleku to običaj, da merajo vsi njegovi stanovanjski najemniki delati; sicer dobivajo plačo za delo, a vendar se dela ne smejo odreči. Delo, ki ga je žena imenovanega opravljala se lahko smatra v smislu § 1. citiranega zakona zadnji odstavek, ki pravi »ki se opravljajo vsopredno z drugimi podjetji, kakor tudi ali funkcionirajo v obliki popolnoma samostalnih podjetij ali pa kot sestavni del poljedelskih in šumskih gospodarstev. Od tega so izvzeta podjetja, kjer delajo samo člani njih rodbine; na katere se ne nanašajo predpisi tega zakona.« Poleg tega je tretji dan po porodu prišel oskrbnik tvrtke Roblek ter zahteval od tašče oz. matere porodnice, katera je bolniči stregla in ji še streže, da mora iti takoj na delo, sicer jo »bo pustil po orožnikih izgnati iz stanovanja«. Naslovljena oblast se naproša, da kaznuje tvrtko Roblek v smislu § 123. točka 5. cit. zakona v najvišjem iznosu.«

Ta ovadba je bila pri okrajnem glavarstvu po referentu g. dr. Senekoviču pod št. 5869. rešena in na občinski urad Zalec poslana v nadaljno uradno postopanje. Do 9. junija t. l. pa še ni občinski urad odgovoril ničesar, vsled česar stavimo javno vprašanje na gospoda župana in na odgovorne faktorje.

Tajništvo okrožne strokovne komisije v Celju.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: Franjo Koren.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

1560 se

meblovana soba

za dva solidna gospoda. Cenjene ponudbe na pekarno F. Korena Gosposka ul. 3. Celje.

Če se hočete osvežiti
pridite na skledico kislega mleka v trgovino
z delikatesami in mlekom

A. Konec, Celje, Glavni trg 11.

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

Brzjavlj: Trgovska. Kapital in rezerva Din 17,500.000. Tel.: 139, 146, 458,

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana
(menjalnica v
Kolodvorski ulici)